

Een leerstoel Watermanagement als familiedoel

We schrijven 1927. Frederik Cornelis van der Meer van Kuffeler (1888-1963), getalenteerd en Hoofdcommies aan het Gemeente Archief van Den Haag richt een familievereniging op voor het beheren van de familieverzameling. In de statuten legt hij vast dat de vereniging tot doel heeft 'het handhaven de maatschappelijke stelling van de familie van Kuffeler en het aankweken van verwantschapsgevoel'. Prachtige woorden, die anno 2005 vorm kregen in de subsidiering van de leerstoel Watermanagement bij de faculteit Civiele Techniek van de TU Delft.

Dat de invulling van zijn statuten ooit tot kennisoverdracht zouden leiden, kon van Kuffeler anno 1927 nog niet vermoeden. 'Wij wilden als familie een goede bestemming geven aan het fonds van de familievereniging,' vertelt Floor Pennink- de Blocq van Kuffeler, een van de huidige bestuurders van de vereniging. Anderhalf jaar geleden nam zij samen met haar neef en zwager de bestuursfunctie van de familievereniging over van de beide zoons van Victor Jean Pierre de Blocq van Kuffeler – geen onbekende in de wereld van de Civiele Techniek. Haar vader en oom besloten dat het tijd was voor verjonging – beide waren al over de 80 jaar – en ook dat de vereniging meer invulling moest krijgen. 'De stichter van de vereniging had een visie, die in zijn tijd paste. Met de wisseling van het bestuur hebben we de initiële invulling van het fonds kritisch tegen het licht te gehouden. De doelstelling in de statuten is mooi geformuleerd, maar niet heel scherp gedefinieerd. Je kunt er dan voor kiezen om aan allerlei charitatieve instellingen schenkingen te doen – er zijn genoeg goede doelen te vinden. Je kunt een bedrag aan de kankerstichting overmaken, of een ander goed fonds. Dat is redelijk willekeurig. Er is altijd wel een relatie mee te vinden. Nadeel is wel dat je op gaat in een groter geheel. Je bijdrage aan de maatschappij is dan in feite anoniem.'

Een vondst

Het idee van de leerstoel was een vondst van haar vader. 'Wij wilden daarbij kijken naar een vorm van subsidiëring die een band met de familie heeft. En die een bijdrage levert aan de maatschappij. Teruggrijpend op de statuten van het eerste uur, waarin wordt gesproken over een van de doelstellingen van de vereniging: 'het handhaven van de maatschappelijke stelling van de familie Van Kuffeler', bracht ons een heel eind deze richting op. Een maatschappelijke stelling, gecombineerd met de familie van Kuffeler: dat werd Civiele Techniek. Met de Van Kuffeler-leerstoel zijn we niet anoniem. Het genereert positieve aandacht voor de familie. In het contract staat bovendien dat er excursies en rondleidingen op het vakgebied voor de familie verzorgd zullen worden, zodat we ook contact blijven houden met het kennisgebied. Daar zijn we ook blij mee als familie.' Het voorstel werd unaniem ondersteund door de familie. De keuze voor een leerstoel op het gebied van Civiele Techniek was niet toevallig: de familie van Kuffeler heeft een bijzondere band met het kennisgebied én met de TU Delft.

Floor Pennink-de Blocq van Kuffeler: 'Mijn grootvader, Victor Jean Pierre de Blocq van Kuffeler, studeerde in 1900 af bij Civiele Techniek aan – toen nog – TH Delft. Hij was toen pas 21 jaar. Hij werd directeur-generaal van de Zuiderzeewerken. Daar volgde hij Lely op, de bedenker van het plan. Onder leiding van mijn grootvader is de Afsluitdijk gesloten. Indachtig de buitengewone verdiensten op het terrein van de Civiele Techniek ontving hij van de TH Delft in 1949 het eredoctoraat. Je kunt zeggen dat hij wel iemand

was in zijn vak! Vervolgens zijn zowel mijn vader als ik als civiel ingenieur geschoold in Delft: drie generaties civiel dus.'

Kennisoverdracht

In overleg met de decaan is besloten de komende vijf jaar de Leerstoel Watermanagement te ondersteunen. 'De TU had een prioriteit en wij natuurlijk ook. En dat was overigens niet alleen land en water. We hebben in de leerstoel Watermanagement naast onderzoek extra nadruk willen leggen op kennisoverdracht. Het is essentieel dat professoren kennis kunnen overdragen. Mijn vader en ik hebben ervaren dat niet alle hoogleraren dat gegeven is. Wil je een volgende generatie raken, dan is dit wel een vereiste.' Met prof.dr.ir. Nick van de Giesen als bekleeder van de leerstoel heeft de TU een hoogleraar gekozen die goed is in het doceren. Op de dag van zijn intrede (zie pagina 6 van dit nummer) is het contract ondertekend. Namens het bestuur sprak Floor Pennink - de Blocq van Kuffeler de verwachting uit om met het instellen van de leerstoel de kennisoverdracht op het gebied van de Civiele Techniek en in het bijzonder op het vakgebied land en water te bevorderen.

Flinke uitdagingen

Zij ging ook in op de uitdagingen waar het vakgebied voor staat. 'Met het veranderende klimaat, de Europese Kaderrichtlijn Water en het Nationaal Bestuursakkoord Water staat ons land en de ons omringende wereld voor flinke uitdagingen. Uitdagingen die ook een beroep doen op het innoverende vermogen van de wetenschappelijke opleidingen. Met de instelling van de Van Kuffeler leerstoel verwacht onze Vereniging een bijdrage te leveren aan de belangstelling voor de techniek in het algemeen en die op het terrein van land en water in het bijzonder. Wij hopen dat toekomstige bestuurders van de TU Delft opnieuw een eredoctoraat kunnen uitreiken omdat technische hoogwaardige oplossingen zijn gevonden voor maatschappelijke problemen op het gebied van water. Dat deze leerstoel daar een aanzet toe mag zijn.'

Voorbeeldfunctie

Over de manier waarop de leerstoel tot stand is gekomen, is de familie heel tevreden. Na afloop zegt ze: 'Iedereen was heel positief. De TU had daar een prima dag van gemaakt, met een mooie invulling. Ik heb er een goed gevoel bij, en mijn vader, die er ook bij was, vond het ook fantastisch. Van de zijde van de TU was de samenwerking ook bijzonder plezierig. Misschien kunnen we hiermee iets in gang zetten, een voorbeeldfunctie voor particulieren. In Amerika is de financiering van leerstoelen heel gebruikelijk. In Nederland is dit nog niet zo.'

Grondstoffen

'Mijn zoontje speelt tegenwoordig de Kolonisten van Catan. Dan kun je ook grondstoffen verzamelen. Of eindproducten. Maar met eindproducten kun je verder niks meer. Met grondstoffen wel. Dat is met kennis ook zo. Met kennis zit je nooit op een eindstation. En dat is net als met Catan: als je genoeg grondstoffen hebt, dan win je! Als je bij de kennis blijft, de basis voor verrijking, ook. Als familievereniging zit je veelal op het eindstation van consumptiegoederen en daar wordt je niet wijzer van. Van kennis wel.'

Uit Contact nr. 2-2005 Text Nathalie Hanssen